

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Molnár Béla*

Cím: *Budapest kétezer évvel
ezelőtt*

Forrás: *Magyarország*

Bp

1937 dec. 25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) ((

Osztályozás

Tárgy

902.6

Hely

Idő

"1937"

Személy

Budapest kétezer évvel ezelőtt

Az Egyetem-utcai volt Károlyi-palota egyik földszinti helyiségében van egy kis müterem, ahol az utóbbi időben felszínre került ásatások eredményeit analizálják. A polcokon ezer darabból összeragasztott cserépkorsók, a falakon különös mintájú tányérok függenek. Ezek a cserepek évszázadokról beszélnek, formájukról, alakjukról, készítési módjukról kortörténeteket olvasnak le a tudósok. Cserépkályhák domborműszerűen kiképzett figurái Zsigmond király mestereinek kézügyességét igazolják. A sok-sok cserépkorsó ezer esztendővel ezelőtt egy vásári lacikonyhás edények voltak. A tányérok a törökök idejéből származnak. Hatalmas kőlapok állnak a szobákban, amelyre a rómaiak véstek még bűtöket.

A sok régiség Szentendrén, Aquincumban és Óbudán történt ásatások során került elő. Az archeológusoknak ezek az edények és ezek a kövek mesélték el az elmúlt kétezer esztendő történetét.

Nagy Lajos dr., az aquincumi muzeum igazgatója mondja el és festi le színes képekkel a mai Budapest hajdani történetét. Amit a kövektől nem tudunk meg — mondja —, arról Anonymus számolt be és így teljes képet nyertünk fővárosunk multjáról.

— Kétezeröttszáz esztendővel ezelőtt, ahol most lakunk még kőkorszakbeli emberek éltek. Ezt a vaskor váltotta fel, amelynek

kulturájáról sok emlék maradt hátra. Krisztus előtt 50-ben Galliából beszivárogtak a kelták, akik törzsekben éltek és fejlett államrendszerükkel megvédték országukat a barbár támadások ellen. A kelták a Duna vonaláig húzódtak és a mai Óbuda—Szentendre területén laktak tömegesen. A törzsek főnökei, amint azt az eddigi kutatások megállapították, a Gellérthegyről irányították az országot. Azonban csak 60 esztendőig éltek önálló életet. Hódítók érkeztek nyugatról a rómaiak személyében, akik elfoglalták hazájukat. Ugyszólván harc nélkül adták meg magukat, sőt örültek annak, hogy római polgárok lehettek. Krisztus után 10-ben Augustus császár uralkodása alatt annak mostoha fia Tibérius, a későbbi császár volt Pannonia meghódítója.

A kelták kitűnően beilleszkedtek a római birodalomba, mindenben segítségére voltak a légióknak és iparukkal nagy szolgáltatásokat tettek. Ők készítették a rómaiak harci kocsijait is. A kelták később már annyira rómaiakká lettek, hogy évtizedek múlva már csak a nők hordták nemzeti viseletüket, a férfiak togában jártak.

Virágzó állam alakult a Duna partján Szentendre, Aquincum és Óbuda területén 30.000 lakosu, lüktető életű város állt. A feliratos kövek árulják el kulturájukat és társadalmi berendezkedésüket. A mészköböl

épített házakban vízvezeték volt, sőt központi fűtés is. A polgári várost két polgármester és száztagu bizottság vezette. A katonaváros, amely a mai Óbudán terült el, a helytartóparancsnokság alá tartozott. Az Aquincumban talált feliratos kövek még az itlani színház sugójáról is megemlékeznek, így Aquincumban, mint a katonavárosban. Óbudán amfiteátrum volt, ahol különböző nutatványokkal és vadállatok harcával szórakoztatták a lakosságot.

A Nagyszombat-utcában föltárt amfiteátrum százhusz méter széles; a hírek szerint itt most szabadtéri színpadot rendeznek. Ekkor az építkezések során rátaláltak, három méter magas földréteg takarta az ezerszentes cirkuszt, amelyet a háziezred légiói építettek.

A Testvérhegyen, a Csucshegyen és az Aranyhegyen a gazdagabb kelta és római családok villái álltak. A Duna partján husz kilométeres távolságon végig 10—12 méter magas őrtornyok. A római birodalom határa ugyanis a Dunánál volt s innen figyelték a keleti barbárokat, akikkel igen sok baja volt a légió katonáinak. Kr. u. 294-ben Diokletianus császár parancsára a mai Erzsébet-szobor helyén hatalmas várat építettek föl, amelyet olyan kitűnően építettek meg, hogy még a tatárjáráskor is — természetesen átépítve — fontos katonai gőcpontként szerepelt.

A művészetek közül ebben az időben a falfestészet igen fejlett volt. A Vihar-utcai ásatásoknál gipszdomborművek is kerültek

Székesvárosi házmegyőmőda 1927 — 1695

elő. A tereken és a templomokban istenszobrok álltak. A gazdagabb házaik padlóját mozaikkal rakták ki.

Krisztus után 390 körül török meg a rómaiak uralkodása a Dunamedencében. Gratianus császár Adrianopolisnál (Nikápoly) csatát vesz a germánokkal és a gótokkal szemben, ahol 60.000 ember vérzik el.

Ezután évszázadokon keresztül különböző népek vándorolnak a mostani Magyarországon keresztül. Utjuk majdnem minden esetben Budapest mai területén vezet keresztül, ugyanis a Gellérthegy irányában lehetett legjobban átkelni a Dunán, hiszen a frankok is ezen az úton vágta át nyugat felé. Az átvonuló népek mindegyike hagyott itt valamit kulturájából. Az avarok, akiknek államalkotó képessége a legmagasabb fokon állt a keleti népek közül, állapodtak meg hosszabb időre az ország területén.

Amikor Árpád vezér népét az ország mai területére vezette, a római kulturának már csak halvány nyomai voltak. A rengeteg harc és pusztítás mindent tönkretett. A kőházak rombadőltek, a magyarok pedig, akik örökösen harcban álltak szomszédaiikkal, nem építettek városokat, hanem sátrakban laktak. A népek vándorlása is megakadt, mert a magyarokon már nem tudtak keresztül törni.

Az ezer és kétezer esztendő emlékeiről most már csak a megmaradt műemlékek beszélnek, amelyeket magába rejtett a föld és megmaradtak a késő évszázadok számára.

Molnár Béla